

Skrönan.

Lillsjönäs.



SKB-vandring i Bromma

Lämningar från järnåldern, rosade 30-talshus, okänd soptipp och semesterhem vid Medelhavet. Det är mycket som möter flanören under en promenad genom Bromma.

Följer du ordningen som kvarteren presenteras här blir promenaden drygt 8 km lång. Så se till att ta på dig dina skönaste promenadskor.

Turen börjar i Ulvsunda där vi utgår från Johannesfreds tvärbane-station och turen avslutas sedan vid Mälarens strand och SKB-kvarteret Alligatorn från 1980-talet.

Välkommen!

Då startar vi promenaden! Ulvsunda är ett av de tidigast belagda ortsnamnen i Stockholmsregionen, från 1000-talet. På en runsten till minne av bonden Björn, står det att han ”byki ulsunti”, det vill säga bodde i Ulvsunda.

Det första ni möter i Ulvsunda är dock Johannesfreds tvärbanestation, omgiven av ett föga charmigt industriområde och SLs stora spårvagnsdepå. Det behövs en stor portion fantasi för att förstå hur det såg ut för tusentalet år sedan. Men så fort ni promenerat västerut blir det lite enklare. Och mer idylliskt. Här ligger Ulvsunda slott från 1600-talet och följer ni Björkbacksvägen upp till höger så kommer ni till ett lite annorlunda SKB-kvarter, Svetsaren.



SVETSAREN

Björkbacksvägen 5–25

Byggnadsår: 1978–79
Arkitekt: Lars Bryde Arkitektkontor AB
Antal lägenheter: 62
Lägenhetsstorlekar: 1 st 1 r.o.k, 19 st 2 r.o.k,
 16 st 3 r.o.k, 22 st 4 r.o.k. och 4 st 5 r.o.k.

Svetsaren är ett mysigt radhuskvarter som vänt huskropparna inåt mot en rogivande storgård med träd och lekplats. Det hör till SKBs äldsta kvarter från 1918. Dåtidens hus var dock konstruerade på ett sådant sätt att man var tvungen att riva dem.

Dagens kvarter stod klart 1979 och består av tre hus som omger en stor och grönskande gård. Husen är tre våningar höga och har utskjutande lägre delar som rymmer entré och trappor till mellan- och vindsvåning. Dessa delar avskärmar uteplatserna till bottenvåningens lägenheter. Ett vackert träbestånd från den ursprungliga bebyggelsen har kunnat bevaras.



Första versionen av kvarteret Svetsaren byggt år 1918. Fotot är från SKBs 50-årsjubileumsbok från 1966.

För att ta er till nästa SKB-kvarter vandrar ni söderut, under Ulvsundavägen, och in i Lillsjöparken. Här ligger gravfält från järnåldern och Lillsjönäs koloniområde från 1916. Det började som ett ”potatisland” under första världskriget. Det är ett område packat med historia.

Vid södra delen av Lillsjön kommer ni in i ett riktigt SKB-fäste. Här ligger kvarteren Lillsjönäs och Nya Lillsjönäs samt SKBs huvudkontor.



Foto: barabild.se



LILLSJÖNÄS

Sunnanstigen 3–5 och 9, Hemslöjdsvägen 4–14

Byggnadsår: 1990–92
Arkitekt: Sven-Erik Martinsson Arkitektkontor AB
Antal lägenheter: 111 varav 6 är gruppboende
Lägenhetsstorlekar: 5 st 1 r.o.k, 39 st 2 r.o.k,
 18 st 3 r.o.k, 26 st 4 r.o.k., 22 st 5 r.o.k. och 1 st 6 r.o.k.



Foto: Karin Alfreðsson

Kvarteret Lillsjönäs består av åtta bostadshus byggda på 90-talet, som är fem till sex våningar höga och grupperade runt fyra gårdar. Mellan kvarteret och den trafikerade Drottningholmsvägen ligger SKBs huvudkontor som fungerar som bullervall. Lite kurios: På en av gårdarna finns en bronsskulptur av en gepard skapad av Carina Wallert. En likadan återfinns på perrongen på Kristinebergs tunnelbanestation.





NYA LILLSJÖNÄS

Hemslöjdsvägen 22–24

Byggnadsår: 2017–19
Arkitekt: Nyréns Arkitektkontor AB
Antal lägenheter: 45
Lägenhetsstorlekar: 8 st 1 r.o.k, 14 st 2 r.o.k, 13 st 3 r.o.k, 8 st 4 r.o.k. och 2 st 5 r.o.k.

Grannen Nya Lillsjönäs är en u-formad fastighet, som stod färdig 2019, och öppnar sig mot ett mysigt kolonistugeområde och Lillsjön. Huset är skapat för att smälta in i den omkringliggande äldre bebyggelsen. I kvarteret finns solceller på taket, som bidrar med el till fastigheten.



Foto: Anders Fredriksen

På baksidan hittar ni konstverket ”De tre musketörerna” av Aline Magnusson. Det består av tre bronskorrar som sitter i rabatten och på staketet och åtminstone ett par av dem syns från gångvägen bakom huset.



Foto: Andreas Lundberg

Vi fortsätter vår promenad. På andra sidan Drottningholmsvägen ligger Abrahamsberg, ett omtalat och omhuldat område. Det byggdes på slutet av 1930-talet och består av så kallade smalhus med fasader av gult tegel, som det föreskrevs i den samtida stadsplanen. Det låter kanske inte så märkvärdigt, men enligt Stockholms stadsmuseum är det Stockholms bäst bevarade smalhusområde.

Smalhus är friliggande huslängor i flera våningar. De har genomgångslägenheter med fönster åt två håll, till skillnad mot tjockhusen vars lägenheter har ett mörkare inre. Smalhusen utgjorde stommen i det svenska bostadsbyggandet under 1930- och 1940-talet.

AGENDAN



Abrahamsbergsvägen 9–13

Byggnadsår: 2008–10
Arkitekt: Södergruppen Arkitektkontor AB
Antal lägenheter: 28
Lägenhetsstorlekar: 8 st 2 r.o.k, 8 st 3 r.o.k. och 12 st 4 r.o.k.



Foto: Karin Alfredsson

Här ligger även SKBs kvarter Agendan, strax intill Abrahamsbergs tunnelbanestation. Det stod klart 2010, i samma gula tegel som den övriga bebyggelsen, och bidrar till ett levande torgliv med kaféer och butikslokaler.

Grönska återfinns på husets lugnare baksida, där så mycket som möjligt av berghällar och tallar sparats. Huset har fem våningar och de större lägenheterna är genomgående. Alla lägenheter har ljus från minst två väderstreck.

Går ni nu vidare mot sydväst, in på Gustav III:s väg, förbi dragontorpet (vars ägare Gustaf Abraham Pihl gav namn åt Abrahamsberg), så hamnar ni i grannstadsdelen Åkeslund. Här är i stället husfasaderna i rött tegel. Den enda förklaringen till detta är att stadsplanen för den tiden föreskrev smala flerbostadshus, och att husen här skulle muras i rött tegel.

I stadsplanen skrevs det också in att minst ett rum i varje lägenhet skulle placeras så ”att det fick tillgång till direkt solbelysning från sydligt väderstreck”.

Nåväl, i Åkeslund ligger SKBs kvarter Markpundet och Låsten.





MARKPUNDET

Besmansvägen 3–33, Fredriklundsvägen 2, 6–8

Byggnadsår: 1939–43 (ombyggnadsår 1998)

Arkitekt: Edvin Engström

Antal lägenheter: 114

Lägenhetsstorlekar: 114 st 2 r.o.k.



LÄSTEN

Besmansvägen 30–50

Byggnadsår: 1942–43 (ombyggnadsår 1998)

Arkitekt: Edvin Engström

Antal lägenheter: 66

Lägenhetsstorlekar: 54 st 2 r.o.k. och 12 st 3 r.o.k.

Markpundet och Lästén stod klara 1943 och består av ett tiotal smalhus som är tre våningar höga.

Det är behagligt att vandra omkring bland Markpundets och Lästéns hus. Den omgivande terrängen är kuperad med stort inslag av naturmark och höga träd. Dimensionerna, husens höjd och gårdarnas bredd är fina. Det är intimt och luftigt. Det är svårt att föreställa sig att en av Stockholm största och värsta soptippar låg här fram till 1938.



Nu har ni en längre omväxlande promenad framför er. Ni kommer gå igenom parker, förbi Walldorfskolans udda byggnader, ett koloniområde med röda stugor med vita knutar, och pastellhusen på Ekebygatan, sedan ett stort fält innan ni hamnar i kvarteret Skrönan från 2022.



SKRÖNAN

Gustav III:s väg 101–105, 113–117

Byggnadsår: 2020–22

Arkitekt: Brunnberg & Forshed Arkitektkontor

Antal lägenheter: 114

Lägenhetsstorlekar: 56 st 2 r.o.k., 48 st 3 r.o.k., 4 st 4 r.o.k., 5 st 5 r.o.k. och 1 st 6 r.o.k.

Skrönans sex flerbostadshus har Nockebyskogens ekar i ryggen, och en harmonisk arkitektur med en känsla av 1930-talets funkis tack vare husens och balkongernas rundade hörn, och de ljusa putsade fasaderna.

Mellan de två husgrupperna ligger ett gårdshus med gemensamhetslokal, tvättstuga och miljörum. Husen är varsamt anpassade till terrängen för att inte skada den ovanliga De Geer-moränen som finns på platsen. Gårdarna mellan husen är på grund av terrängen något upplyfta från gatunivån för att ansluta naturligt mot skogssluttningen.

På taken finns både solceller och växtlighet, det sistnämnda för att minska mängden vatten som rinner av taken och isolera mot värme och kyla.



Kan du förresten se vem stenen som står vid det lägre gårdshuset liknar i profil? Ledtråd kommer här. Konstverket heter ”Kungen”. Lägg samman det med gatunamnet så har ni svaret. Skulpturen, som är skapad av Frida Tebus, är i fiberbetong med en finish som ser ut som sten.

Dags för avrundning. Promenadens sista sträcka går genom stillsamma Nockeby till kvarteret Alligatorn, majestätiskt placerad på en sluttning ned mot Mälaren med Kärsön på andra sidan vattnet.





ALLIGATORN

Grönviksvägen 107–115, 119–125

Byggnadsår: 1987–88

Arkitekt: GLAM Arkitektkontor AB

Antal lägenheter: 110

Lägenhetsstorlekar: 3 st 1 r.o.k., 19 st 2 r.o.k.,
37 st 3 r.o.k., 45 st 4 r.o.k., 2 st 5 r.o.k. och 4 st 6 r.o.k.

Husen i kvarteret Alligatorn byggdes 1987–88 och samtliga 110 lägenheter vänder sig mot solen och vattnet. Nere vid vattnet finns promenadväg, bänkar och en badbrygga. Få SKB-kvarter ligger lika naturskönt.

Bebyggelsen omfattar fem stjärnhus och fyra vinkelhus, tre till fem våningar höga. Husen är formade för att optimalt ta tillvara sol och utsikt. Gårdarna är bilfria och det finns solfångare på taket, som bidrar till fastigheternas uppvärmning.

Sådär ja, det var sista SKB-kvarteret vi har i de här delarna av Bromma. Det finns nu två sätt att avsluta promenaden. Genom att ta Nockebybanan tillbaka till Alvik tunnelbanestation eller genom att gå hela vägen utmed Mälaren, förbi Ålsten och Smedslätten, till Alviks strand och tvärbanan. Färden över Mälaren till Stora Essingen och vidare till Liljeholmens tunnelbanestation är vacker, speciellt i eftermiddagsljus.

Hoppas att du haft en trevlig långpromenad!

